

Motion till riksdagen 2017/18:899

av **Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD)**

En hållbar energipolitik

Innehållsförteckning

Förslag till riksdagsbeslut	3
1 Energipolitikens inriktning – Den svenska energipolitiken	5
2 Energitillförsel	5
2.1 Vattenkraft	5
2.1.1 Utökad magasineringskapacitet	5
2.1.2 Småskalig vattenkraft	6
2.1.3 Nyprövningar av tillstånd för småskalig vattenkraft	6
2.2 Kärnkraft	6
2.2.1 Kärnteknisk forskning	7
2.2.2 Forskningsreaktor	7
2.2.3 Stopplag för ny kärnkraft	8
2.3 Vindkraft	8
2.3.1 Djurliv	8
2.3.2 Fondering av medel för skrotning av uttjänta vindkraftverk	9
2.3.4 Förlorat fastighetsvärde	9
2.3.5 Fastighetsskatt på vindkraft	9
2.3.6 Bygdemedel för vindkraften	10
2.4 Solkraft	10
2.5 Biogas	11
2.5.1 Biogödsel	11
2.5.2 Biogas och biogödsel av alger och tång	12
2.5.3 Investeringsstöd för biogas	12
2.6 Torv	13
3 Energianvändning	13
3.1 Energieffektivisering	13

3.2 Vätgasstrategi	13
4 Elinfrastruktur	14
4.1 Elområden	14
5 Elcertifikatssystemet	15
6 Energiforskning	15
7 Leveranssäkerhet	16

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energipolitikens inriktning och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för en ökad magasineringskapacitet för vattenkraften och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för småskalig vattenkraft och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett moratorium för nyprövningar av tillstånd för småskalig vattenkraft och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdra åt regeringen att göra en översyn av miljöbalken gällande tillståndsprövning för den småskaliga vattenkraften och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en långsiktig satsning på kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att prioritera kärnteknisk forskning och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en svensk forskningsreaktor kring fjärde generationens kärnkraft och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska ansluta sig till GIF, Generation IV International Forum, och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att 17 kap. 6 a § miljöbalken bör avskaffas och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att upphäva planeringsmålet om 30 TWh vindkraftsel per år och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kartering och inventering av djurliv som kan drabbas av vindkraftverken ska vara på plats vid den initiala ansökan om uppförande av vindkraftverk och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vindkraftsexploatörer ska fondera medel för framtida rivning av vindkraftverken och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning av de ekonomiska konsekvenserna för fastighetsägare vid uppförande av vindkraftverk och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ersättning för förlorat värde på fastigheter vid uppförande av vindkraftverk och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att justera fastighetsskatten för vindkraft till den normala industrifastighetsskatten och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en reglerad byggedpeng för vindkraften och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla investeringsstödet till solceller och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att satsningar på forskning kring solkraft i Sverige ska vara exportorienterade och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för en utbyggnad av stamgasnätet till våra jordbruksintensiva regioner och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att ge jordbrukarna ett större förtroende att sprida biogödsel efter förnuft och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheter och nivåer för att ge producenter av biogödsel stöd och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en omprövning av regelverket för att kunna ta emot andra substrat än stallgödsel för biogasproduktion utan hygienisering och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att tillsätta en utredning om potentialen i att framställa biogas och gödningsprodukter av alger och tång och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ta fram en nationell gasstrategi för maximal samhällsnytta och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska verka för att torv klassas som förnybart i EU och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för en ökad brytning av torv på påverkad torvmark och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att användningen av torv från redan dikade torvmarker inte ska behöva utsläppsrätter inom EU-ETS och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energieffektivisering och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en vätgasstrategi för Sverige och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en långsiktig investeringskalkyl gällande det svenska elnätet och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en konsekvensanalys gällande en eventuell utbyggnad av elöverföring till Europa och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om elområden och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fasa ut elcertifikatssystemet genom att inte tilldela ytterligare anläggningar elcertifikat och tillkännager detta för regeringen.

35. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda vilken påverkan elcertifikatssystemet innebär och har inneburit för leveranssäkerheten i det svenska kraftsystemet och tillkännager detta för regeringen.
36. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om energiforskning och tillkännager detta för regeringen.
37. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett mål för leveranssäkerheten ska tas fram och tillkännager detta för regeringen.

1 Energipolitikens inriktning – Den svenska energipolitiken

Vår grundläggande inställning är att energipolitiken ska vara inriktad på att säkerställa en långsiktigt konkurrenskraftig och tillförlitlig energiförsörjning, för såväl hushåll som näringsliv. Den politik vi står bakom syftar till att göra det möjligt för Sverige att upprätthålla en hög internationell konkurrenskraft och levnadsstandard.

Vi anser att det är viktigt för en nation att ha kontroll över sin energiförsörjning och mot den bakgrunden anser vi att det är att föredra att en hög grad av självförsörjning prioriteras i arbetet med att uppnå energipolitikens mål. Denna inställning utesluter emellertid inte att energisystem kan delas över nationsgränser, men då företrädesvis med nationer i Sveriges närområde.

Sverigedemokraterna strävar därför efter att bibehålla och utveckla landets energisystem, med fokus på leveranssäkerhet, effektivitet och miljöansvar.

2 Energitillförsel

2.1 Vattenkraft

Vattenkraften är tillsammans med kärnkraften basen för vår elproduktion. Då vattenkraften är förhållandevis enkel att reglera används denna, till skillnad från kärnkraften, också som en reglerkraft vid snabba förändringar av efterfrågan eller ojämn försörjning från till exempel vindkraft. Den storskaliga utbyggnaden av vattenkraften får ses som ett avslutat kapitel. Sverigedemokraterna vill bevara de orörda nationalälvarna från utbyggnad, men det finns dock en viss potential i effektivisering av befintliga anläggningar.

2.1.1 Utökad magasineringskapacitet

Den ökade andelen väderberoende och därmed icke planerbar kraftproduktion i Sverige och i vårt närområde har medfört att en stor del av elproduktionen inte infaller samtidigt som efterfrågan är som störst. Detta produktionstillskott har även föranlett att Sverige numera har en stor elelexport som för år 2015 uppgick till över 22 TWh. Det problematiska med denna export är att det saknas marknadsmässiga mekanismer då denna överproduktion inte sammanfaller med när elen efterfrågas.

Det leder till att det ekonomiska värdet av elen blir väldigt lågt, exempelvis var genomsnittsvärdet av eleporten 2015 endast drygt 18 öre per kWh vilket vida

understiger kostnaden för att producera elen. För att kunna öka den ekonomiska avsättningen och utöka uthålligheten i den svenska vattenkraften till tidpunkter när elenergin efterfrågas mer bör förutsättningarna utredas för en ökad magasineringskapacitet för vattenkraften.

2.1.2 Småskalig vattenkraft

Idag produceras över 4 TWh elenergi från de drygt 2 000 småskaliga vattenkraftsstationer, dvs anläggningar med en mindre effekt än 10 MW, som finns i Sverige. Det finns en stor potential i dessa kraftstationer där effektiviteten kan ökas ytterligare, utan att behöva öka vattenflödet, samtidigt som det nästan finns lika många nedlagda kraftstationer där verksamheten skulle kunna återupptas. Samtidigt är det angeläget att naturintressena balanseras väl med kraftproduktionsintresset. Vi ser därför skäl att utreda förutsättningarna för den småskaliga vattenkraften och där denna potential skulle kunna förverkliga, och detta tillkännager vi för regeringen.

2.1.3 Nyprövningar av tillstånd för småskalig vattenkraft

Det hinder som främst finns idag för småskalig vattenkraft är omfattande nyprövningar av befintliga tillstånd, detta oavsett produktionens storlek, vilket sker utan att något aktivt politiskt beslut har tagits. Bakgrunden till detta är att Mark- och miljööverdomstolen under 2012 uttalade i tre överklagade tillsynsärenden att ”en rätt enligt privilegiebrev utgör en särskild rättighet att förfoga över vattnet men kan inte jämföras med ett tillstånd enligt miljöbalken”. Vidare menade domstolen att tillsynsmyndigheten har rätt att förelägga, med stöd av 26 kap. 9 § miljöbalken, vattenkraftsägaren att ansöka om ett tillstånd.

I enlighet med miljöbalkens princip om att det är förorenaren som betalar får även producenten betala motpartens kostnader såväl för utredningar som för advokater och ombud. Ett stort problem i detta sammanhang är även att prövningen kan kosta i princip lika mycket för mycket små kraftverk som för större. Detta är en orimlig ordning och vi menar att kostnaderna för nyprövning, i den mån en sådan görs, ska sättas i relation till produktionskapaciteten.

En lagändring är nödvändig för att kunna ge dessa producenter rimliga villkor och för att på ett konstruktivt sätt åstadkomma miljönytta där det är relevant och kostnadseffektivt. En ändring i miljöbalken för att beakta detta är tidskrävande, och för att skapa rättvisa mellan producenterna då aktiviteten från tillsynsmyndigheten skiljer sig åt runtom i landet föreslår vi ett moratorium för dessa nyprövningar fram tills att miljöbalken har omarbetats med avseende på beaktande av vattenkraftens låga utsläpp av växthusgaser.

2.2 Kärnkraft

Kärnkraften står idag för nästan hälften av Sveriges elproduktion och kommer inom överskådlig framtid utgöra grunden för svensk energiförsörjning. En nedläggning av svensk kärnkraft skulle utgöra ett direkt hot mot svensk basindustri och svensk ekonomi. Hushållen skulle dessutom riskera att bli drabbade av än högre elpriser och ökad import av elektricitet som i många fall produceras med fossila energikällor.

Sverigedemokraterna ser därför positivt på en satsning i form av forskning och utveckling av svensk kärnkraft. Sverigedemokraterna anser således att vi ska satsa på

kärnkraft i den omfattning som krävs för att upprätthålla och säkerställa en trygg elförsörjningssituation för i första hand Sverige.

Vidlyftiga subventioner eller oöverlagda skattesanktioner på energimarknaden, exempelvis på det så kallade förnybara eller kärnkraften, raserar förutsättningarna för att ens nå något av dessa mål.

2.2.1 Kärnteknisk forskning

Sverigedemokraterna menar att kärnkraften borde ha ett klart uttalat utrymme inom de prioriterade insatserna för energiforskning, vilket idag inte är fallet. Utifrån att kärnkraften står för nästan hälften av vår elförsörjning har det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid varit ytterst blygsamt. Forskning och utveckling inom kärnkraft behöver däremot inte endast ha sin utgångspunkt i ren kärnteknikforskning. Slutförvar av uttjänt kärnbränsle och kärnkraftssäkerhet är forskningsområden som i vissa fall har en nationell särprägel och som således kräver nationell kompetens. Men för att kunna uppnå ny, modern och än mer säker kärnkraft i Sverige behövs också en hög nationell kompetens och för detta behövs ökat stöd till kärnkraftsforskningen.

En framtida potential för export av svensk teknik och kunnande inom slutförvar av kärnbränsle är fullt tänkbar. Många frågeställningar måste givetvis överlämnas till internationella organ för att lösas. Det finns därför ett behov av nationellt kunnande för att ta del av forskningsresultat och kunna medverka på ett aktivt sätt inom internationella organ.

2.2.2 Forskningsreaktor

Synen på det använda kärnbränslet har hittills präglats av de mycket långa tiderna för slutförvaring och det har betraktats som avfall. Detta synsätt tar dock inte hänsyn till den tekniska utvecklingen. Idag utnyttjar vi endast ett fåtal procent av potentialen i det uran som grävs upp medan återstoden avses att grävas ned som avfall. Flera lovande projekt med olika typer av snabba kärnkraftsreaktorer, som även kallas för fjärde generationens kärnkraft, pågår just nu. I denna typ av reaktorer kan det sedan tidigare använda kärnbränslet istället återanvändas.

Detta är något som öppnar för helt nya perspektiv. Med fjärde generationens kärnkraft skulle vi kunna fortsätta producera kärnkraftsel med oförminskad eller höjd effekt under tusentals år, detta utan att behöva bryta något nytt uran överhuvudtaget. Vi minskar den högaktiva avfallsmängden med uppemot 99 procent och minskar dessutom behovet av slutförvar från 100 000 år till under ca 1 000 år. Detta innebär däremot inte att behovet av slutförvar försvinner. Det är alltså viktigt att vi fortsätter forskningen i Sverige kring slutförvar av använt kärnbränsle, men tidsperspektivet förändras dramatiskt. En lämplig plats för en forskningsreaktor skulle kunna vara Oskarshamn, där det använda kärnbränslet finns idag.

Sverige bör även delta i det internationella arbetet tillsammans med andra kärnkraftsnationer för att utveckla tekniken för att fler länder ska kunna få tillgång till leveranssäker och ren baskraft. En snabbare etablering av storskalig kommersiell drift av fjärde generationens kärnkraftverk skulle innebära möjligheten för såväl en utfasning av fossilbaserad kondenskraft som minskade mellanlager av använt kärnbränsle. Sverige bör därför ansluta sig till GIF, Generation IV Forum, för att tillsammans med andra länder utveckla tekniken.

2.2.3 Stopplag för ny kärnkraft

Efter upphävandet av tankeförbudet kring svensk kärnkraft 2011 infördes en inskränkning kring etablerandet av ny kärnkraft i miljöbalken, vilken innebär att nya kärnkraftsreaktorer endast får ersätta permanent avstängda. Man begränsar således antalet reaktorer till dagens tio, och dessa får enbart uppföras på en plats där det finns andra kärnkraftsreaktorer idag.

Sverigedemokraterna anser att gränsen på tio kärnkraftverk bör omprövas för att undvika överlappningsproblem mellan gamla och eventuella nya verk samt att man inte skall begränsa platserna för nyetablering till dagens tre. Denna begränsning innebär även i praktiken en konkurrensfördel för de bolag som idag äger och driver de befintliga kärnkraftsreaktorerna. En omprövning ska även eliminera dagens juridiska oklarheter gällande uppförandet av nya reaktorer.

2.3 Vindkraft

För ett antal år sedan beslutade riksdagen om ett planeringsmål om 30 TWh vindkraftsel per år, vilket motsvarar någonstans mellan 6 000 och 7 000 2-megawattsverk med en totalhöjd på ca 140 meter. I slutet av 2016 motsvarade utbyggnaden ca 6 500 MW vilket för den årliga produktionen motsvarar ca 17 TWh. Detta innebär att man, för att uppnå planeringsmålet, ungefär måste dubbla dagens vindkraft. En stor andel vindkraft är dock inte bara kostsam rent investeringsmässigt utan blir mycket besvärlig att hantera på elnätet i och med att vindkraft av förklarliga skäl är beroende av vinden. Vi har bostäder, sjukhus, industri och mycket annat som behöver energi även de dagar och timmar det inte blåser, och att reglera de svängningar i produktionen vindkraft medför skapar kostsamma utmaningar.

För att motivera vindkraftsutbyggnaden har man anfört koldioxidutsläpp som ett av de bärande argumenten, men högst troligt gör vi oss helt beroende av importerad elström producerad med gas och kol för att kunna reglera fluktuationerna vid en kraftig utbyggnad. Än värre blir satsningen med anledning av att Sveriges elproduktion redan är i princip koldioxidfri. Under hela livscykeln genererar vindkraft dessutom något mer koldioxid än t.ex. kärnkraft per enhet producerad energi. Åtgången av betong är ca 23 gånger större och stål ca 43 gånger större för vindkraft jämfört med kärnkraft, per energienhet, vilket förklarar varför vindkraften dras med större utsläpp.

En sak som ofta uppkommer i debatten är en önskan om att vindkraften ska ersätta andra energislag. Detta låter sig dock inte enkelt göras, dels då vindkraften levererar energi oregelbundet, dels därför att vindkraften levererar som allra sämst då efterfrågan på energi är som allra högst. I Sverige är energiåtgången i stort en funktion av utomhustemperaturen varpå elförbrukningen är nästan dubbelt så stor de kallaste vinterdagarna jämfört med de varmaste somrardagarna. Vindkraften levererar förvisso en högre genomsnittlig effekt när det är kallt och då luftdensiteten är högre, men de allra kallaste dagarna, när energiåtgången är som allra högst, står vindkraften i princip stilla då vinden uteblir. Sammantaget ser vi stora problem med planeringsmålet om 30 TWh/år vindkraftsel, varför vi anser att målet snarast bör upphävas.

2.3.1 Djurliv

Vindkraftverken är även ett hot mot många djurarter, såsom rovfåglar och fladdermöss, som riskerar att dödas av bladens rotation. Vid ansökningsförfarandet för uppförande av

nya vindkraftverk menar ornitologer att de får för lite tid på sig för den kartering som ska göras, vilket leder till ett undermåligt underlag. Vi menar därför att det är rimligt att kräva att en inventering och kartering av djurlivet ska vara gjord redan då exploatören ansöker om att få uppföra nya vindkraftverk.

2.3.2 Fondering av medel för skrotning av uttjänta vindkraftverk

Överslagsberäkningar har gett vid handen att kostnaden för att montera ned ett uttjänt 2-megawatts vindkraftverk kan uppgå till ca 700 000 kronor. Enligt gällande lagstiftning saknar kommunerna rätt att ställa krav på ekonomiska garantier att den som uppför ett vindkraftverk verkligen också finansierar skrotningen när det blir dags. Det kan bli problematiskt när vindkraftverkets ekonomiska eller tekniska livslängd har uppnåtts om vindkraftsbolaget har fått ekonomiska bekymmer. I värsta fall kan markägaren tvingas stå för nedmonteringskostnaden.

Det är därför angeläget att ansvarsförhållandet redan i dagsläget utreds och fastställs. De som uppför eller driver vindkraftverk bör årligen fondera medel på låsta konton för att säkerställa betalning av de kostnader som uppstår vid nedmontering och skrotning. 2 öre per kWh är en siffra Energimyndigheten nämnt för kostnader kring nedmontering. Detta bör ges regeringen till känna.

2.3.4 Förlorat fastighetsvärde

En utredning bör ske av de ekonomiska konsekvenserna för fastighetsägare vid uppförande av vindkraftverk. Lagstiftning bör tas fram om ersättning för förlorat värde på fastigheter vid uppförande av vindkraftverk. Uppförande av stora industrifastigheter, såsom vindkraftverk, för med sig betydande lokala konsekvenser, såsom fördärvade natur- och kulturvärden, estetiska samt landskapsbildsmässiga värden. Ofta annekterar man också mark som kan komma i konflikt med framtida markanvändningsintressen. Många av de som har oturen att ha bostadsfastigheter på fel ställe när vindkraftverken byggs upp kan dessutom drabbas av oljud och solreflexer. Dessa konsekvenser av vindkraftsetableringen betyder alltför ofta att fastighetsägare kring vindkraftverk får se värdet på sin fastighet falla.

Med anledning av denna insikt om problematiken med sänkta fastighetsvärden föreslår vi att en lagstiftning som stipulerar att de som etablerar vindkraftverk ersätter kringboende för det eventuellt sänkta fastighetsvärdet ska tas fram. Vi föreslår också en utredning kring problematiken med lokala följder av vindkraftsutbyggnad i termer av ekonomiska konsekvenser för de närboende.

2.3.5 Fastighetsskatt på vindkraft

Vindkraften har idag en reducerad fastighetsskatt och betalar enbart 0,2 procent, istället för den normala industrifastighetsskatten om 0,5 procent. Skatteverket har dock sedan tidigare meddelat i ett ställningstagande att fastighetsskatten för elproduktionsenhet med vindkraftverk är lägre än för övriga elproduktionsenheter, vilket kan vara ett statligt stöd (otillåtet statsstöd) enligt artikel 107 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Fastighetsskatten för elproduktionsenhet med vindkraftverk får därför endast beräknas med den lägre skattesatsen (0,2 procent) om takbeloppet (200 000 euro för en period om tre beskattningsår) inte överskrider enligt kommissionens förordning om stöd av mindre betydelse.

För att inte snedvrیدا konkurrensen mellan de olika kraftslagen och undanröja administration för efterlevnaden av statsstödsreglerna menar vi att fastighetsskatten på vindkraftverk ska justeras till den nivå som råder för övriga industrifastigheter, vilket även är den nivå som råder för exempelvis kärnkraft- och kraftvärmeverk.

2.3.6 Bygdemedel för vindkraften

I dag finns det bygdemedel som ekonomiskt ersätter de bygder som påverkats av utbyggnaden av vattenkraft. Ersättningen regleras i lag och innebär att den som har tillstånd till vattenverksamhet ska betala en årlig bygdeavgift. Dessa medel ska i första hand ersätta de kostnader som uppstått för att förebygga eller minska skadan eller ersättning för skadan från vattenverksamheten. Återstående medel fördelas sedan av länsstyrelsen och kan användas till både lån och bidrag som främjar det lokala näringslivet eller service i bygden.

Motsvarande bygdemedel för vindkraften finns inte reglerat i lag, men betalas i dag ut på frivillig basis runt om i landet som en ersättning till de intressenter som är berörda av vindkraftsetableringar utan att vara markägare. Denna avsaknad av ett tydligt regelverk har utmynnat i en mängd olika lokala varianter av bygdepeng vid vindkraftsetableringar, där även ersättningsnivåerna kan skilja sig uppemot en faktor tio. För att skapa en starkare rättvisa mellan olika bygder vid en vindkraftsetablering vill vi att bygdemedel för vindkraften hanteras på samma sätt som för vattenkraften och framöver regleras i lag. Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen att den ska återkomma till riksdagen med förslag om att införa en reglerad bygdepeng för vindkraften.

2.4 Solkraft

Idag ges investeringsstöd för installation av solceller som uppgår till 30 procent av kostnaden för företag och 20 procent för privatpersoner, alltså material såväl som installation.

Ett väsentligt problem gällande solceller i Sverige är den oregelbundna produktionen i och med att solceller av naturliga skäl är beroende av solljus. Detta medför att solceller producerar mycket lite el under vinterns mörka och kalla månader, när behovet är som störst. Hårdraget kan man säga att flödena av elkraft över nationsgränsen styrs av temperaturen. Vi exporterar överkapacitet på sommarhalvåret och importerar el på vintern. På sommaren begränsar man dessutom produktionen genom att man planerar in underhåll, lagrar vatten i magasinen och helt stänger av vissa anläggningar. Detta innebär i praktiken att alla subventionspengar till solkraft är en ren samhällskostnad då vi exporterar ett högre överskott på en marknad som inte betalar för subventionerna.

Solceller producerar som bäst från maj och några månader framåt och i princip ingenting årets mörkaste och kallaste månader. Vad detta innebär är att solceller inte kan ersätta någonting annat i energisystemet då vi ändå måste ha kapacitet att möta efterfrågan på effekt de dagar på året då efterfrågan är som högst. Dessa dagar infaller just när det är som mörkast och kallast. Detta medför att man investerar i dubbel kapacitet, vilket knappast kan betraktas som vare sig miljövänligt eller samhällsekonomiskt. Vill man vara miljövänlig måste man också vara resurseffektiv. Regeringen bör med anledning av det ovan anförda ompröva sin politik för en utökad

kapacitet som är subventionsdriven av solcellsproducerad el och avveckla investeringsstödet.

Under andra förhållanden, i andra delar av världen, kan solceller komma till sin rätt. Detta kan till exempel gälla där man har väldigt mycket sol samtidigt som man använder energin till kylning, alltså att efterfrågan är som störst när solen skiner. Satsningar på forskning kring solkraft i Sverige ska därför vara exportorienterade för marknader där potentialen för solkraften är mycket större och troligtvis naturligt kommer att utgöra en stor del av energisystemen.

2.5 Biogas

Sverige har en outnyttjad potential för framställning av metangas av olika avfallsprodukter, såsom avloppsslam, matrester, slaktavfall, stallgödsel och annan biomassa. Metangas går att använda till både el- och värmeproduktion men då den också går utmärkt att använda som fordonsbränsle är den extra intressant. Metangas av restavfall kan aldrig ensamt ersätta dagens fossila bränslen inom transportsektorn, men i målsättningen att sänka landets utsläpp av växthusgaser ger biogas dubbel verkan. Dels är den förnybar, vilket medför att den inte ger några nettoutsläpp av koldioxid. Dels innebär användandet av biogas att avgången av metangas, vilken i sig klassas som växthusgas, reduceras.

En central del i att stimulera utbyggnaden av biogasproduktionen är att producenterna kan koppla upp sig på gasnätet. Så sker på sina håll redan idag, men då gasnätet i princip är begränsat till kuststäderna i sydvästra Sverige finns skäl att verka för en utbyggnad av detta. Primärt bör målsättningen vara att nätet når ut i våra jordbruksintensiva regioner, till exempel Skåne och Västra Götaland, där potentialen att nyttja stallgödsel är stor.

För att dra nytta av stordriftsfördelar för småskalig biogasframställning på landsbygden har två intressanta strategier prövats. Den ena går ut på att jordbrukare går samman med en gemensam rötningsanläggning där gödsel transporteras fram och tillbaka via pipelines. En nackdel med denna metod är att produktionsenheten svårligen kan bli så stor att lönsamhet kan uppnås i en uppgraderingsanläggning för fordonsgas. Istället används gasen till i första hand uppvärmning och i andra hand elproduktion. Den andra strategin går ut på att flera mindre biogasanläggningar sammanbinds med gasledningar för rågas som sedan går till en gemensam uppgraderingsanläggning där rågasen förädlas till fordonsgas. Biogas Brålanda har jobbat utefter det senare konceptet, vilket kan fungera som mall för framtida investeringar.

2.5.1 Biogödsel

När exempelvis slaktavfall används till biogas och restprodukten avses användas som en gödselprodukt (biogödsel) kräver gällande regelverk att biomassan hettas upp till 70 grader i en timma för att restprodukten skall få spridas på åkermark. Denna process är givetvis kostsam, men ger å andra sidan en tillförlitlig produkt. En annan stor kostnad för biogödseln är lagringen, då produktionen är ganska konstant medan spridningen bara sker vissa tider på året. Därför är det angeläget att försöka hitta vägar att lätta upp regelverket för när biogödseln tillåts att spridas. Självfallet vill såväl jordbrukarna själva som myndigheter minimera näringsläckage, men jordbrukarna bör ges ett större

förtroende att sprida gödseln efter förnuft. Speciellt södra Sverige är drabbat av en stelbent byråkrati som skiljer sig från övriga landet och bör ses över.

Ovannämnda typ av biogödsel är en förlustaffär för biogasproducenten, även om restprodukten av biogasproduktion givetvis måste hanteras. Den är samtidigt ett bra sätt att återföra näringsämnen från stad till landsbygd. För att minska förlusterna och stimulera processen vill vi se över möjligheterna att ge stöd till biogödseln då detta bidrar till minskad import av handelsgödsel.

Likaså efterfrågar vissa små biogasproducenter en möjlighet att ta emot matrester, från exempelvis skolkök, att blanda in tillsammans med stallgödseln i rötningsprocessen. Det är idag inte tillåtet på grund av risken för smittspridning, men samtidigt kan anföras att i det fall salmonellabakterier påträffas i matresterna från ett skolkök existerar mer allvarliga problem än eventuell smittspridning vid en rötningsprocess. Det bör inte vara svårt att få fram säkra förfaranden för att små biogasproducenter, utan egen hygienisering av substrat, skall kunna ta emot och hantera visst avfall utöver stallgödsel. Det är vår mening att regelverket även i detta sammanhang bör omprövas och utvecklas.

2.5.2 Biogas och biogödsel av alger och tång

Bland annat Östersjön lider av förhöjda halter av näringsämnena fosfor och kväve som till stor del kan förklaras med jordbrukets utsläpp från länder runtom innanhavet. En av komplikationerna med detta är stora algbloomningar som kan vara giftiga för djur och människor samt påverka livskvaliteten för dem som drabbas. En annan och kanske ännu allvarligare komplikation är att alger sjunker till botten och skapar döda syrefattiga bottenar som inverkar på djurlivet och den biologiska mångfalden.

Det pågår idag flera projekt som syftar till att begränsa utsläppen i Östersjön, men då detta arbete dels går långsamt och dels endast syftar till framtida utsläpp är det högst intressant att på bred front se över möjligheterna att extrahera näringsämnen som redan finns i vattnet.

I Trelleborg har man gjort försök med att göra biogas av alger och tång som flutit upp på stränderna med positiva resultat. Restprodukterna från biogasproduktionen ska sedan användas som jordförbättrings- eller gödningsmedel inom jordbruk och skogsbruk. Ett problem har hittills varit höga halter av tungmetaller, vilket innebär att mer forskning måste till för att lösa upp knutarna. Med tanke på den potential som finns för att skapa energi och gödselprodukter av alger och tång är det vår mening att en utredning bör tillsättas för att samla kunskap i ämnet.

2.5.3 Investeringsstöd för biogas

När det gäller investeringar i rötningsanläggningar, gasnät, uppgraderingsanläggningar och infrastruktur för hantering av biogödsel är initialkostnaderna oftast så stora att någon form av subventioner måste till för att projekt skall bli av. Vi vill se ökade ambitioner gällande investeringsstimulanser till biogasproduktion.

Det är också vår mening att ett nationellt samordnande av kompetens som drar upp riktlinjerna för en nationell gasstrategi bör komma till stånd. Generella regelverk för hela Sverige behöver inte nödvändigtvis vara det mest samhällsekonomiskt korrekta. Snarare kan stordriftsfördelar skapas genom att investeringar koncentreras till geografiskt begränsade områden.

2.6 Torv

Torvland, i en eller annan form, anses utgöra 25 procent av Sveriges landyta men idag bedrivs utvinning av torv på mindre än 1 procent av den ytan. Denna kan antingen vara naturlig och opåverkad eller dränerad och på annat sätt omformad av jordbruk, skogsbruk eller torvbrytning. De skiljer sig även åt då den opåverkade torvmarken kontinuerligt binder in och lagrar kol, medan den påverkade och torrlagda torven läcker stora mängder växthusgaser samt att ingen koldioxid binds in då markerna istället oxiderar bort. Enligt en rapport från Torvforsk är just utsläppen av växthusgaser från de påverkade torvmarkerna högre än utsläppen från all inrikestrafik i Sverige.

Den torv som idag utvinns används dels för bränsleändamål (energitorv) och dels för jordförbättring mm (odlingstorv). Torven är ett inhemskt långsamt förnybart bränsle då den nybildas kontinuerligt. Idag klassas torven i Sverige som förnyelsebar vid kraftproduktion och är berättigad till elcertifikat, medan den vid värmeproduktion omfattas av handel med utsläppsätter då EU klassar torven som fossil energi. Vi anser att under den tid som elcertifikatssystemet finns ska torven fortsatt klassas som förnyelsebar, men även att regeringen inom EU skall verka för att torv från påverkade torvmarker skall behandlas på samma sätt som övriga biobränslen inom EU:s system för handel med utsläppsätter.

Skulle vi kunna reducera import av fossila bränslen genom torveldning vore det eftersträvansvärt. Torven kan skapa arbetstillfällen på de platser där torvbrytningen är möjlig och skulle kunna utgöra en viktig sysselsättningsfaktor på landsbygden.

3 Energianvändning

3.1 Energieffektivisering

Energieffektivisering har en betydande potential inom både transport, industri och den offentliga sektorn, vilket måste utnyttjas. Det är ofta samhällsekonomiskt lönsamt, då många åtgärder kan genomföras till ett lägre pris än vad ny elproduktion skulle kostat. Dessutom är miljöeffekten större när utsläpp minskas till följd av ett lägre energibehov än när det sker via renare framställning.

Ur ett resurs- och konkurrensperspektiv är det en självklarhet att använda resurserna på ett så effektivt sätt som möjligt, den som ligger i framkant har därmed en konkurrensfördel. För vår basindustri i Sverige, som till övervägande del består av energiintensiv verksamhet, är just energieffektivisering av stor betydelse med potential för betydande kostnadsbesparingar. Genom att använda mindre energi per producerad enhet stärks industrins konkurrenskraft.

För den offentliga sektorn är det viktigt att sträva efter en energieffektiv verksamhet genom upphandling av ny och innovativ, energieffektiv teknik inom alla led, från produktion till slutanvändning.

3.2 Vätgasstrategi

Betydande satsningar sker globalt på fordon med bränsleceller med vätgas som energibärare. I Europa har utvecklingen med vätgasstationer ökat enormt, det byggs ut

som aldrig förr. I Norge satsar regeringen även stort på vätgas som bedöms resultera i 100 vätgasstationer samt ett minimum av 50 000 vätgasfordon inom en 10-årsperiod.

I Sverige har dock tekniken en rätt blygsam tillvaro, trots potentialen i denna teknik, och det finns dessvärre endast ett fåtal vätgasstationer. Mycket på grund av att det finns få färdiga bränslecellsfordon att köpa eller leasa från olika biltillverkare. Det finns däremot ett flertal kommuner som idag testar bränslecells-bilar, men en förutsättning för bredare introduktion av bränslecellsfordon är att det finns en infrastruktur för att tanka fordonen, vilket idag saknas.

En annan viktig del vad gäller bränslecellstekniken är att den kan användas till mycket mer än bara bilar, exempelvis kan man byta ut dieseldrivna elgeneratorer som idag används som reservkraft på sjukhus, serverhallar och liknande. Fördelen är även att vätgasen inte blir gammal till skillnad från dieseln som är en färskvara med ett bästföredatum. Bränslecellstacken kan även stå inomhus vilket är mer komplicerat med ett dieselverk som dessutom har en hög ljudnivå och avger rökavgas, vilket man helt slipper med bränslecellstekniken.

För att vidareutveckla tekniken och få fler pilotanläggningar på plats bör en vätgasstrategi tas fram för Sverige.

4 Elinfrastruktur

Svensk basindustri, företag i sin helhet och hushåll är beroende av tillförlitliga elleveranser till konkurrenskraftiga priser. Det är dessutom av största vikt att Sverige stärker sin konkurrensfördel gentemot övriga Europa gällande reglerkraft, prisbild och tillförlitlighet. Vi ser nu en kraftig utbyggnad av förnybar energi i Europa och dess negativa påverkan på de totala energipriserna och den fluktuerande obalansen i elnäten. Dessutom är investeringskostnaderna enorma. Osäkerheten på den europeiska energimarknaden är stor angående det totala investeringsbehovet, vem som i slutändan får betala och vad det får för konsekvenser för europeisk konkurrens. Svenska elkonsumenter måste få en tydlighet i hur investeringsbehovet ser ut och vad det får för ekonomiska konsekvenser. Vi efterlyser att regeringen tar fram en långsiktig investeringskalkyl gällande det svenska elnätet.

Osäkerheten på den europeiska energimarknaden gällande fluktuerande produktion och elpris påverkar även den svenska energimarknaden. Vi kan komma att tvingas att bygga ut den kontinentala överföringen av el, för att europeisk förnyelsebar energi är i nödvändigt behov av bl.a. svensk reglerkraft. Vi är positiva till en kontinental elöverföring men en utbyggnad av överföringskapaciteten behöver analyseras. För låg kapacitet kan hämma vårt eget behov av import/export och en fullt utbyggd kapacitet kan påverka elpriset negativt i södra Sverige. Vi anser att regeringen ska ta fram en konsekvensanalys gällande en eventuell utökad utbyggnad av elöverföring till Europa.

4.1 Elområden

Sedan den 1 november 2011 är Sverige indelat i fyra olika elområden. Bakgrunden till denna indelning är en anmälan från Dansk Energi till EU-kommissionen efter att exporten av elenergi stundtals begränsats från Sverige till Danmark. De största farhågorna vid införandet av dessa elområden var att prisbilden i de olika områdena

skulle snedfördelas med kraftigt höjda energipriser i elområde 4 där ett stort produktionsunderskott av el föreligger.

Efter några år med flera elområden kan man konstatera att prisskillnaderna inte blivit så stora som befarades innan, men det innebär samtidigt en mer utsatt situation för elintensiva industrier och elkonsumenterna. Denna förändring innebär även att södra delen av Sverige i elområde 4 får finansiera investeringarna i större omfattning än tidigare genom högre elpriser. Detta genom att när elpriset i elområdet överstiger systempriset tillfaller denna extraintäkt Svenska kraftnät för att användas till nätinvesteringar, vilken kallas för kapacitetsavgift. Detta är något som inte varit fallet tidigare, då det finansierats solidariskt.

I Energimarknadsinspektionens rapport ”Utvärdering av effekterna av elområdesindelningen” konstateras även att det är ovanligt att enskilda svenska elområden utgör egna prisområden. Vid tidpunkten för den rapporten hade elområde 1 och 2 inte utgjort ett eget prisområde under någon del av tiden sedan elområdesindelningen. För elområde 3 handlade det om ett fåtal timmar som man utgjort ett eget prisområde. Mest påtagligt är det däremot för elområde 4 som utgjort ett eget prisområde 2,7 % av tiden och där det finns ett strukturellt underskott av produktion sedan nedläggningen av Barsebäck, vilket nu företag och hushåll i södra Sverige straffas för ekonomiskt. Vår uppfattning är därför att systemet och elområdesindelningen bör ses över.

5 Elcertifikatssystemet

Elcertifikatssystemet syftar till att stimulera det som brukar betecknas förnybar elproduktion. Vi menar dock att detta stödsystem snedvrider konkurrensen till förmån för sådana energislag (bl.a. sol- och vindkraft) som inte nödvändigtvis kan tillhandhålla effekt när efterfrågan är som störst. Vidare har elcertifikatssystemet medverkat till att det har uppförts produktionsanläggningar som inte kan bära sina egna kostnader.

Lönsamheten sviktar och det blir svårt att finansiera investeringar och renoveringar av dessa anläggningar. Det förekommer även att vindkraftsparker rivs i förtid, eftersom subventionerna inte längre är tillräckliga och på sikt är risken påtaglig att systemet kväver sig självt.

Vill vi gå mot en fungerande elmarknad behöver vi sanera marknaden från konkurrensnedvridande stöd. Elcertifikatssystemet ska därför fasas ut genom att nya investeringar i förnybar elproduktion inte längre ska tilldelas elcertifikat.

Vi vill även se en utredning över vilken påverkan elcertifikatssystemet innebär och har inneburit för leveranssäkerheten i det svenska kraftsystemet. Detta då kapacitetsfaktorn för de anläggningar som har tillförts genom systemet väsentligt understiger de större produktionsanläggningar som har fasats ut.

6 Energiforskning

Sverigedemokraternas ambition med energiforskningen är att reducera Sveriges beroende av fossila bränslen och att utveckla den inhemska energiindustrin. På längre sikt kommer inte subventioner till enskilda energislag att lösa några problem,

miljövänliga och förnybara energislag måste alltså kunna hävda sig själva på marknaden.

Sett utifrån att kärnkraften står för nästan hälften av vår elförsörjning så har det statliga stödet till forskning på kärnteknikområdet under lång tid varit ytterst blygsamt. För att kunna uppnå ny, modern och ännu mer säker kärnkraft i Sverige behövs också en hög nationell kompetens och för detta behövs ökat stöd till kärnkraftsforskningen. Sverigedemokraterna vill därför satsa på en statligt finansierad forskningsreaktor för fjärde generationens kärnkraft med syftet att kunna återanvända det använda kärnbränslet. Framtiden kräver ren energi till rimliga priser och i det perspektivet måste forskningen på detta område prioriteras.

7 Leveranssäkerhet

Sveriges elleveranser har under lång tid kännetecknats av en hög elkvalitet och god driftsäkerhet. Ett flertal stora synkrongeneratorer kommer inom de närmsta åren att försvinna från det svenska kraftsystemet vilket minskar svängmassan i kraftsystemet, samtidigt som det tillkommer en allt högre grad av intermitterant kraftproduktion. Detta sammantaget äventyrar vår elkvalitet och driftsäkerhet.

Inför varje vinter genomför stamnätsoperatören, Svenska kraftnät, en kraftbalansrapport som beskriver effektläget för den kommande vintern. På samma sätt gör man även i andra länder från respektive stamnätsoperatörer. Kraftbalansen är idag inget bekymmer för Sverige, men för andra länder är man redan idag i en importsituation under kritiska timmar och man gör antagandet att import är möjligt när behovet finns.

Länder runt om Sverige tenderar att utforma likartade energisystem där intermitteranta kraftslag utgör en växande andel av den alstrade elenergin, detta beaktas inte i kraftbalansrapporterna då inga dynamiska antaganden tas fram med en samlad bedömning på timvärden. För bekymret med de intermitteranta kraftslagen är att det finns en relativt stor korrelation även över större områden för deras produktion. Ser man enbart till vindkraftsproduktionen på den nordiska elmarknaden inträffar bottenvärdena för tillgänglighet när man går ner på ett fåtal procentenheter allt som oftast samtidigt mellan länderna. Har man då i de mer statiska kraftbalanserna i ett flertal olika länder antagit att man då skall kunna importera elenergi från varandra riskerar situationen att bli förödande.

För att även i framtiden säkerställa att vårt kraftsystem kännetecknas av en hög elkvalitet och god driftsäkerhet bör ett mål för leveranssäkerheten fastslås som den förda energipolitiken ska sträva efter att uppnå.

Mattias Bäckström Johansson (SD)

Josef Fransson (SD)

Johan Nissinen (SD)